

hrvatske škole kao obligatni predmet, jer su imali pred očima, da ga onda zakonom uvedu i u hrvatske urede. Ali kod toga prijedloga naidoše Madžari na jak otpor hrvatskih poslanika, pače zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac izjavi u gornjoj kući, da će se i Hrvati povesti za primjerom Madžarâ i uvesti u svoje urede „svoj ilirski jezik“, naime štokavsko narječje. Stoga je zakonski članak (IV: 1805) ostao ograničen samo na Ugarsku (infra limites regni Hungariae). Kad se poslije toga sastao hrvatski sabor u Varaždinu (28. nov.), primi s pohvalom do znanja držanje svojih poslanika stvorivši zaključak, „da u ovim kraljevinama i u njihovim poslovima juridičkim i političkim nikad ni u jedno doba nema biti madžarski jezik, niti ikaki drugi, službenim, nego samo latinski“.

Francuska uprava u Dalmaciji; Visko Dandolo. Car je Napoleon tražio kod sklapanja mira u Požunu Dalmaciju za sebe najviše s toga, što se mislio okoristiti njezinim strateškim položajem u eventualnom ratu s Rusijom, računajući, da bi mu vojske, prolazeći preko turskoga kao prijateljskoga i savezničkoga zemljišta, lako mogle i s juga udariti. Ali Rusi su znali za Napoleonove osnove, pa su stoga gledali, da Francuze maknu iz Dalmacije. Tako se zgodi, da su Francuzi, kad su u februaru 1806. pod vodstvom generala Molitora zaposjeli sjevernu Dalmaciju do Neretve, našli u martu Boku Kotorsku u rukama Rusâ i njihovih saveznika Crnogoraca. Iz Boke zauzmu Rusi otok Korčulu, a nastojahu, da i dubrovačku republiku privuku na svoju stranu, jer se za nju otimahu i Francuzi. Senat dubrovački odluči se konačno poslije dugoga oklijevanja za Francuze i dopusti im prolaz kroz svoje zemljište u Boku, jer Francuzi nijesu raspolagali nikakim ratnim brodovljem. Dne 26. maja 1806. pojavi se pred Dubrovnikom general Lauriston s 1500 ljudi i zamoli senat, e bi dopustio, da mu se čete u gradu odmore. Čim mu Dubrovčani otvoriše gradska vrata, zauzme Lauriston po Napoleonovoj uputi gradske kule i učvrsti se u njima. Tako svrši republika dubrovačka poslije tisućljetne slobode, a samo kratko vrijeme iza svoje vjekovne suparnice u lagunama. Dubrovnik ostade odsada francuski unatoč svemu naprezanju Rusâ i Crnogoraca, kojima ostade u vlasti samo Boka i Korčula. Nato predade Napoleon vojničko zapovjedništvo u Dalmaciji vještomu generalu Augustu Marmontu, a civilnu upravu umnomu ali taštomu Mlečaninu Visku Dandolu, koji steče za kulturni napredak Dalmacije u razmjerno kratko vrijeme neprolaznih zasluga.